

CHAPTER 11 VOOR DE NV BELGIË?

VIJF REDENEN OM BANG TE ZIJN VOOR DE BEGROTING

Met een voorspeld begrotingstekort van 25 miljard euro zijn de crisisjaren tachtig en negentig weer helemaal terug. De roep om een nieuw Globaal Plan, zoals onder Dehaene I, klinkt steeds luider. Hier is het slechte nieuws: een nieuw Globaal Plan zal dit keer zelfs niet volstaan om het staatshuishouden weer op orde te krijgen. 'De Morgen' legt in vijf stappen uit waarom ook u zich daar zorgen om moet maken.

DEEL VIER: HET COMMUNAUTAIRE LEK IN DE SCHATKIST

Vraag: Terwijl de federale staat in ademnood komt, hoopt Vlaanderen snel weer een budgettaire evenwicht te halen. Is dat verzoenbaar?

Wat voorafging: met de toenemende bijdrage aan de sociale zekerheid en de stijgende schuld- en rentelasten hebben we al twee gaten in de schatkist van de NV België geïdentificeerd. Er is ook nog een derde lek: de deelstaten putten te gretig uit de federale staatskas.

DOOR RAFFI ECKHOUD

"Geen Vlaamse euro meer voor het federale niveau!" Het was een aardig bommetje dat Bart De Wever in Franstalig België liet ontploffen deze week in zijn interview in *La Libre Belgique*. Maar dan vooral omdat het De Wever was die het zei - elk woord dat de N-VA-voorzitter uitsprekt, doet per definitie alarmbellen afgaan bij de Franstaligen - en niet zozeer om wat hij zei. Deze elfde boodschap werd immers de dagen ervoor in talrijke media vertolkt door de veel verder reikende stem van de Vlaamse minister-president, Kris Peeters (CD&V). "Vlaanderen brengt zijn begroting al in 2011 in evenwicht. Vier jaar vroeger dan de federale regering, vier jaar vroeger dan de Waalse regering. Dat is onze betekenisvolle bijdrage aan de federale regering", zei hij exact een week geleden in deze krant.

Goed, dat wisten we al van bij de regeringsvorming. Politiek veel belangrijker is wat Peeters vertelt over de periode na 2011, wanneer Vlaanderen weer mag rekenen met een overschot op de begroting. De federale regering, zo blijkt, moet ook dan niet rekenen op een extra Vlaamse inspanning. Nogmaals Kris Peeters in *De Morgen*: "Onze begroting is duidelijk en ambitieus, de inspanningen liggen vast tot 2014. Daar raken we niet meer aan." Terwijl de andere overheden nog minstens tot 2015 (federaal, Wallonië) of zelfs 2019 (Brussel) moeten knokken om de begroting min of meer in evenwicht te krijgen, kan Vlaanderen dus al vanaf 2011 'nieuw beleid' financieren.

Meer nog, hoe dieper de andere filialen van de NV België in het financiële moeras wegzinken, hoe beter het Vlaanderen schijnt uit te komen, want hoe groter de nood aan een staatshervorming wordt. Ziedaar de doctrine van de flamingante Leuvense politoloog Bart Maddens, die door Peeters II in de praktijk zal worden gebracht.

Het probleem met die doctrine is dat ze financieel-economische nonsens is.

Tenminste als je uitgaat van de huidige federale staatsstructuur, en - dat is natuurlijk het punt - dat doen de aanhangers van Maddens expliciet niet. Zij willen de begrotingspolitiek niet als brekijzer gebruiken om het staatsbestel open te wrikken en uiteindelijk willen ze van NV Vlaanderen een zelfstandige onderneming maken, los van de Holding België.

Onrechtvaardig beeld

"Het beeld van de goede Vlaamse huisvader tegenover de slechte anderen is een beetje onrechtvaardig", vindt professor economie André Decoster (KU Leuven). "Kijk je naar de budgettaire prestaties van de laatste acht jaar dan zie je dat eigenlijk alleen de Franse gemeenschap een structureel tekort heeft opgebouwd. De anderen, ook het Waalse en Brusselse gewest, hebben ook meer gedaan dan strikt noodzakelijk was volgens de budgetnormen. Alleen heeft Vlaanderen het nog eens oneindig veel beter gedaan. Dat was een doelbewuste politiek om in een machtspositie aan de communautaire onderhandelingsstafel te kunnen komen. En dat beleid wordt nu voortgezet."

In de huidige stand van zaken is het

evenwel ook voor Vlamingen weinig zinvol om op een berg geld te zitten, terwijl de rest van het land in armoede verkeert. Europa, dat via de stabiliteitsprogramma's uiteindelijk zijn zegen moet geven aan 's lands begrotingen, kent het concept 'Vlaanderen' namelijk niet. Voor de Europese Commissie telt enkel de eindaf-

veel de deelstaten zouden bijdragen aan de begrotingsinspanning, waardoor het hele Stabiliteitsprogramma nogal zinloos werd. Tegen 20 september mag de regering Van Rompuy het nog eens opnieuw proberen bij Europa.

De kernvraag daarbij is hoeveel elke overheid mag uitgeven. Achter de scher-

ren immers niet rechtstreeks mee met het bruto binnenlands product, de belastbare basis van het land zog maar. Als de economie krimpt, dalen ook de dotaties, maar minder tel dan de oorspronkelijke inkomsten van de federale overheid."

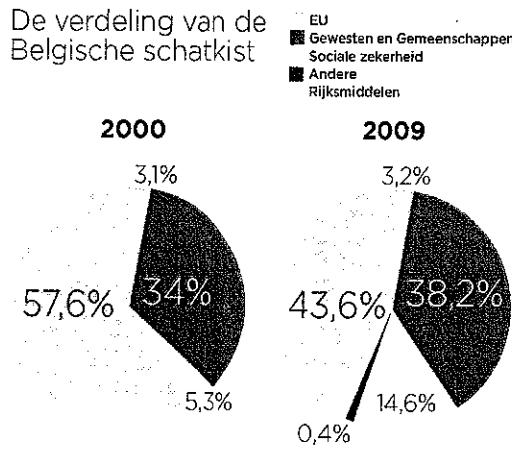
In tijden van crisis moet de federale overheid dus een zwaarder kruis dragen dan de deelstaten, maar dat is niet het enige probleem met de financieringswet. Professor Decoster: "De financieringswet doet de federale regering aan twee kanten bloeden. De wet houdt niet alleen onvoldoende rekening met dalende inkomsten maar ook met de stijgende uitgaven. De budgettaire gevolgen van de vergrijzing slaan immers vooral toe op het federale niveau, met name in de ziekteverzekering en in de pensioenen."

En dus moet er een Grote Financieel Staatsherforming komen, zoals met name in Vlaanderen verlangd wordt? "Niet noodzakelijk", meent Decoster. "Ofwel komt er inderdaad een overdracht van bevoegdheden, en nemen de deelstaten de pensioenlast van hun eigen ambtenaren en lerarenkorps voor hun rekening, ofwel wordt de financieringswet herschreven en krijgt de federale overheid de middelen die ze nodig heeft om haar job te doen."

Want die middelen, zo weten we onderhand, zijn vandaag volstrekt ontoereikend. Keren we, bij wijze van samenvatting van deze reeks, nog eens terug naar die spreekwoordelijke 100 euro in de schatkist anno 2009. Daarvan gaat sowieso 38,2 euro naar de deelstaten en 3,2 euro naar Europa. Blijft over: 58,6 euro. Trek daar nog eens 14,6 euro vanaf om het gat in de sociale zekerheid te dichten bovenop de 7,7 euro 'gewone' staatsloelag aan de sociale zekerheid. Tussentijds saldo: 36,3 euro. En nog is het niet gedaan, want de federale regering verliest ook nog eens algerond 13 euro aan rente op de staatschuld en 12 euro aan ambtenarenpensioenen en uitkeringen buiten de sociale zekerheid. Eindsaldo: van de 100 die oorspronkelijk in de staatskas vloeden, blijven er slechts 11,3 euro voor eigen belang. Probeer daar maar eens een land mee te beredderen.

Maandag: Hoe lossen we dit op?

De verdeling van de Belgische schatkist

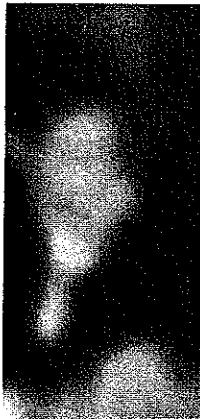

men wordt nagedacht en geknokt over een verdeelsleutel die wat strenger wordt voor de deelstaten. Niet onbegrijpelijk, want in de verdeling van die uitgavenstroom is in het voorbije decennium een merkwaardige ontwikkeling aan de gang (zie grafiek). Van elke 100 euro in de vaderlandse schatkist mocht de federale regering er in 2000 nog 57,6 zelf uitgeven (voor de gang van het verhaal even abstractie gemaakt van het feit dat er toen nog geen euro was). Vandaag zijn dat er nog amper 43,6. Die verslechtering van de federale positie is grotendeels op het conto van de geldnood in de sociale zekerheid te schrijven, die nu al 14,6 euro per 100 euro in de schatkist opslokt.

Zwaar kruis

Maar er is ook de almaar groeiende claim van de deelstaten op het geld uit de staatskas. De gemeenschappen en gewesten kunnen daar niet eens aan doen, ze krijgen dat geld gewoon via dotaties toegestopt. Het is dus allemaal de schuld van de Bijzondere financieringswet, die de financiering van de gewesten en gemeenschappen regelt. Bij de laatste staatshervorming van 2001 is die wet door de regering-Verhofstadt nogal royaal in het voordeel van de deelstaten aangepast. "Procentueel valt de verschuiving van middelen naar de deelstaten nog wel mee", legt professor Decoster uit. "Het echte probleem is dat de federale regering door de dalende inkomsten in reël geld veel zwaarder getroffen wordt dan de deelgebieden. Hun dotaties evolu-

STAND DER DINGEN

Schaakmat

Een gereputeerde Franse schaakspeler heeft op een internationaal toernooi in India moeten opgeven. Niet omdat hij schaakmat werd gezet, wel omdat hij te dronken was en in slaap viel. Grootmeester Vladislav Tkachiev arriveerde voor de partij tegen de Indiër Praveen Kumar in zo'n beschonken toestand dat hij nauwelijks op zijn stoel kon blijven zitten. Na amper elf zetten was het 'duel' dan ook afgelopen. Tkachiev lag zijn roes uit te slapen, het hoofd op tafel, vlak naast het schaakbord. Pogingen van de organisatoren om de grootmeester weer wakker te krijgen, liepen op niets uit.

Heet standje

In Pennsylvania, USA heeft een vrouw een man verbrand met een krullijzer om hem tot seks te dwingen. De arme kerel houdt er een verbrand oor en verschroeide geslachtsdelen aan over. Samantha Harvey (23)

Petitie tegen ezel

In Herenthout weigeren de bewoners van een nieuwe verkeersweg om ezel Pino op een braakliggend stuk bouwgrond te laten grazen. Er werd zelfs een anti-ezel-petitie gelanceerd. De

wilde per se een flinke beurt van haar vriend, die daar echter iets minder zin in had. Om hem tot seks te dwingen, ging ze de jongeman te lijf met een heet krullijzer. Het slachtoffer diende klacht in bij de politie.

eigenaars wilden Pino wat meer ruimte gunnen op een perceel dat grenst aan Hooghuis, een straat in een verkeersweg waar zopas tal van mooie woningen werden neergezet.

Gebroken nagels

Een gebroken vingernagel is voor elke vrouw een kleine ramp, maar voor de Amerikaanse Lee Redmond kwam het dubbel hard aan. De vrouw was tot voor kort eigenares van een opmerkelijk wereldrecord. Ze had de langste vingernagels van de wereld, samen maar liefst acht meter lang. Meer dan dertig jaar lang spaarde Redmond voor haar vingernagels. Helaas, bij een auto-ongeval brak ze haar naarstig bijgeengespaarde nagels. Voorlopig is ze niet van plan haar record scherper te stellen.

